

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jitky Denemarkové a soudců Mgr. Patricie Adamičkové a Mgr. Pavla Freiberta ve věci

žalobců:

- A) **I. K.**, narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Janem Dáňou
sídlem Václavské náměstí 837/11, 110 00 Praha 1
- B) **AXA životní pojišťovna a.s.**, IČO 61859524
sídlem Evropská 810/136, 160 00 Praha 6 – Vokovice
zastoupená advokátem JUDr. Janem Malým
sídlem Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8 – Karlín

o nahrazení rozhodnutí Finančního arbitra, k odvolání žalobce A) a žalobkyně B) proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. června 2020, č. j. 25 C 202/2019-146,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výroku III. **potvrzuje**; ve výrocích I. a II. **se mění** tak, že náleží Finančního arbitra ze dne 24. 5. 2019, č. j. [redacted], ve znění rozhodnutí o námitkách ze dne 15. 7. 2019, č. j. [redacted] **se nahrazuje** ve výroku I. tak, že neplatnost pojistné smlouvy č. [redacted] ze dne 5. 5. 2010 **se neurčuje**, a ve výroku III. tak, že žalobkyně B) **je povinna** zaplatit žalobci A) do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 72.000 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 22. 5. 2018 do zaplacení.

- II. Žalobkyně B) je **povinna** zaplatit žalobci A) na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku, jež bude určena v písemném vyhotovení rozhodnutí, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Jana Dáni.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně rozhodl tak, že nahradil nálezu Finančního arbitra ze dne 24. 5. 2019, č. j. [redacted] výrok II. tak, že instituce (žalobkyně B/) je povinna zaplatit navrhovateli (žalobci A/) částku 14.700 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 13.800 Kč od 22. 5. 2018 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu na nahrazení nálezu Finančního arbitra tak, aby žalobkyně B) byla povinna zaplatit žalobci A) částku 103.200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 100.200 Kč od 20. 5. 2018 do zaplacení a náhradu nákladů řízení (výrok II.), zamítl žalobu, aby soud nahradil nálezu Finančního arbitra tak, že návrh žalobce A) bude zamítnut (výrok III.), a konečně rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že na ni nemá právo žádný z účastníků (výrok IV.).
2. Rozhodl tak v řízení, v němž se oba účastníci svými žalobami domáhali nahrazení nálezu Finančního arbitra ze dne 24. 5. 2019, č. j. [redacted] ve znění rozhodnutí o námitkách ze dne 15. 7. 2019, č. j. [redacted]. Finanční arbitr svým nálezem určil, že pojistná smlouva č. [redacted] uzavřená mezi účastníky dne 5. 5. 2010 je neplatná (výrok I.), uložil žalobkyni B/ povinnost zaplatit žalobci A/ částku 31.200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 28.200 Kč od 22. 5. 2018 do zaplacení (výrok II.), ve zbývajících částech návrh žalobce A) zamítl (výrok III.) a konečně uložil žalobkyni B) podle ustanovení § 17a zákona č. 229/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o finančním arbitrování (dále jen „ZFA“) povinnost zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (výrok IV.). Rozhodnutím o námitkách ze dne 15. 7. 2019, byly zamítnuty jak námitky žalobce A), tak i námitky žalobkyně B).
3. Finanční arbitr o věci vedl řízení na podkladě návrhu žalobce A), který mu byl doručen dne 29. 5. 2018 a jímž se žalobce A) domáhal vůči žalobkyni B) zaplacení peněžité částky (vydání bezdůvodného obohacení vzniklého platbami běžného pojistného podle sjednané pojistné smlouvy, která je však neplatná). Ve svém rozhodnutí vyšel Finanční arbitr ze zjištění, že účastníci spolu dne 5. 5. 2010 uzavřeli smlouvu č. [redacted] která byla označena jako pojistná smlouva o investičním životním pojištění s počátkem pojištění 1. 7. 2010 a dobou trvání 15 let, sjednáno bylo běžné pojistné 1.200 Kč měsíčně a pojistná částka 0 Kč, tj. pro případ smrti se pojišťovna zavázala vyplatit buď tuto (nulovou) částku, nebo hodnotu podílových jednotek (bude-li vyšší), které měly být nakupovány za běžné pojistné; stejná částka měla být vyplacena v případě dožití (uplynutí sjednané doby trvání smlouvy). Na tuto smlouvu hradil navrhovatel sjednané běžné pojistné, přičemž za celou dobu od uzavření smlouvy uhradil až do 11. 2. 2019 celkem částku 103.200 Kč (s účinností od 1. 3. 2017 došlo ke snížení běžného pojistného na částku 300 Kč měsíčně). Po právní stránce posoudil Finanční arbitr uzavřenou pojistnou smlouvu jako absolutně neplatnou podle ustanovení § 39 obč. zák., neboť u ní absentuje jak převzetí pojistného rizika na straně žalobkyně B), tak i pojistný zájem na straně žalobce A); je proto v rozporu se zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPojSml“), a nelze ji posoudit ani jako jinou (platnou) smlouvu (§ 41a odst. 2 obč. zák.), kupř. smlouvu investiční (zde by byl dán rozpor s právní úpravou podnikání na kapitálovém trhu). Platbami běžného pojistného tak na straně instituce vzniklo bezdůvodné obohacení, které je povinna vydat. Jako důvodnou však shledal Finanční arbitr námitku promlčení, kterou žalobkyně B) uplatnila; současně Finanční arbitr tuto námitku neshledal jako rozpornou s dobrými mravy. Za promlčené pak měl Finanční arbitr nároky plynoucí z plateb běžného pojistného uskutečněných před 29. 5. 2015 (3 roky před uplatněním nároku u Finančního arbitra), přičemž vyšel z objektivní 3leté promlčecí lhůty podle ustanovení § 107 odst. 2 obč. zák. Pokud jde o subjektivní promlčecí dobu, ta mohla podle závěru Finančního arbitra začít běžet až 4. 4. 2018, kdy navrhovatel oslovil svého advokáta, teprve od tehdy lze dovozovat jeho vědomost o

neplatnosti sjednané smlouvy. Za uvedené období navrhovatel uhradil instituci celkem 31.200 Kč, které je proto instituce povinna mu vrátit, a to včetně zákonného úroku z prodlení, který je určen pouze z částky 28.200 Kč (jen tato částka byla zaplacená před odesláním výzvy k plnění, a tedy byla v této výzvě zahrnuta; jen u ní proto mohla na základě této výzvy nastat splatnost a následně i prodlení). Nadto Finanční arbitr, ač to žádný z účastníků nenavrhoval, rozhodl samostatným výrokem o určení neplatnosti předmětné smlouvy.

4. Žalobou v řízení podle páté části o. s. ř. proti výše citovanému nálezu Finančního arbitra brojili oba účastníci.
5. Žalobce A/ se domáhal nahrazení nálezu tak, že mu instituce bude povinna zaplatit celou požadovanou částku 103.200 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 100.200 Kč od 20. 5. 2018 do zaplacení. Souhlasil se závěrem Finančního arbitra o neplatnosti sjednané smlouvy, která vůbec není pojistnou smlouvou, neboť jí nebylo fakticky sjednáno pojištění; pojišťovna nepřevzala žádné pojistné riziko a ani navrhovatel sám neprojevil pojistný zájem, neboť jeho skutečnou vůlí bylo toliko zhodnotit volné finanční prostředky. Žalobce A) však nesouhlasil s posouzením námitky promlčení. Připomněl, že neplatnost pojistné smlouvy jde výhradně na vrub instituce, on sám neměl v průběhu trvání smlouvy žádné důvody pro pochybnost o její platnosti a řádně hradil pojistné. Zánik nároku v důsledku promlčení by pro něj znamenal nepřiměřeně tvrdý postih, nadto by pojišťovně připadly finanční prostředky, na které by podle sjednané smlouvy nikdy neměla nárok (běžné pojistné bylo investováno a mělo takto vytvářet budoucí pojistné plnění). Pojišťovna si musela být od počátku vědoma toho, že ve skutečnosti nesjednála pojištění a její jednání je obcházením zákona (v rozporu s regulací podnikání na kapitálovém trhu); nemůže tedy být v dobré víře ani při uplatnění námitky promlčení. Tu je proto třeba shledat jako rozpornou s dobrými mravy a nemělo k ní být přihlédnuto.
6. Žalobkyně B/ naopak nesouhlasí se závěrem Finančního arbitra o neplatnosti sjednané smlouvy. Podmínkou platnosti pojistné smlouvy není dle názoru instituce existence pojistného zájmu, uzavřená smlouva obsahovala všechny formální náležitosti vyžadované zákonem. Pokud jde o pojistné riziko, bylo ve smlouvě sjednáno pojistné plnění v případě nahodilé skutečnosti předpokládané pojistnou smlouvou (smrt/dožití), tj. pojistná ochrana spočívá ve výplatě předem definované (předvídatelné, resp. určitelné) částky. Nadto byla pojistná smlouva koncipována tak, že pevnou částku pojistného plnění mohl pojistník kdykoli v průběhu trvání pojištění změnit (čl. 4.4 pojistných podmínek). Žalobce A) se tak snaží nepřipustným způsobem dodatečně zvrátit své historické rozhodnutí. I pokud by snad nebylo možno smlouvu posoudit jako pojistnou, neznamená to nutně její neplatnost. Neplatnost smlouvy přitom nelze s ohledem na ustanovení § 1 o. z. (ve spojení s ustanovením § 3030 o. z.) dovozovat z ustanovení veřejného práva. Nadto žalobkyně B) dovozovala, že ani takový rozpor tu dán není, neboť zákon uzavření obdobné smlouvy nezapovídá. I kdyby nešlo o smlouvu pojistnou, bylo by možno ji posoudit jako smlouvu investiční či jinou (nepojmenovanou) smlouvu. Ve vztahu k určení neplatnosti smlouvy žalobkyně B) namítala, že tu není naléhavý právní zájem na takovém určení, zejména je-li žádáno konkrétní peněžité plnění. Žalobkyně B) zpochybnila i pravomoc Finančního arbitra za situace, kdy byla pojistná smlouva shledána neplatnou. Ze všech těchto důvodů se proto žalobkyně B) domáhala nahrazení nálezu Finančního arbitra tak, že návrh podaný navrhovatelem bude zcela zamítnut.
7. Po zjištění, že obě žaloby byly podány včas (§ 247 odst. 1 o. s. ř.) a jsou přípustné (§ 247 odst. 2 o. s. ř. *a contrario*), projednal věc v mezích, v nichž se účastníci domáhali projednání sporu před soudem (§ 250f odst. 1 o. s. ř.). Řízení o obou žalobách je spojeno podle ustanovení § 250b odst. 1 o. s. ř., soud prvního stupně je proto projednal společně a rozhodl poté o obou současně napadeným rozsudkem.

8. Po skutkové stránce soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění Finančního arbitra, dokazování doplnil pouze co do konkrétního data a výše jednotlivých úhrad běžného pojistného, jakož i co do zaslané výzvy k plnění (vydání bezdůvodného obohacení) doručené žalobkyni B) dne 19. 4. 2018.
9. Po právní stránce soud prvního stupně konstatoval, že sjednanou smlouvu je třeba shledat neplatnou a ztotožnil se v tomto ohledu se závěry Finančního arbitra. Tato neplatnost není založena tvrzeným nedostatkem způsobilosti pojišťovny k uzavření takové smlouvy (dovozováno žalobcem A/ s odkazem na ustanovení § 6 zákona č. 363/1999 Sb.), neboť ani eventuální nedostatek podnikatelského oprávnění nemohl způsobit neplatnost právního úkonu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. 32 Odo 314/2003). Zkoumaná smlouva je však nastavena tak, že materiálně nejde ve své podstatě o pojištění, které představuje způsob zabezpečení proti následkům vyvolaným pojistným nebezpečím a pojistným rizikem (srov. též ustanovení § 2 ZPojSml), charakteristický nejistotou co do vzájemného hodnotového poměru mezi plněním a protiplněním. V rámci sjednané smlouvy však není navrhovatel chráněn před žádným pojistným nebezpečím a instituce nepřevzala jakékoli pojistné riziko, neboť neposkytuje žádné pojistné krytí; veškeré finanční prostředky jsou totiž v případě pojistné události hrazeny z pojistného, které je za tím účelem investováno. Realizace výnosu z investice však není možná bez podmínky vzniku pojistné události (čímž se smlouva podstatně odlišuje od investičních služeb, které jsou charakterizovány obchodovatelností sekundárního předmětu investičního vztahu). Veškerá rizika tohoto vztahu tedy nese pojistník a nikoli pojišťovna, z jejíž strany se jedná o prázdný závazek. Jakkoli převzetí pojistného rizika pojišťovnou nebylo výslovně zakotveno jako podstatná náležitost pojistné smlouvy podle příslušných ustanovení ZPojSml, je pojistné riziko přesto nutné považovat za pojmový znak pojištění, jinak o pojištění vůbec nejde; tak je tomu i v tomto případě. V podrobnostech pak odkázal na napadený nálezný Finančního arbitra a rozhodnutí o námitkách. V návaznosti na to se soud prvního stupně ztotožnil i se závěrem o vzniku bezdůvodného obohacení na straně pojišťovny, nesouhlasil však s posouzením uplatněné námitky, k němuž dospěl Finanční arbitř. Připomněl, že subjektivní promlčecí lhůta podle ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. běží od okamžiku, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo je získal, přičemž tu však není vyžadována znalost právní kvalifikace, nýbrž toliko vědomost o skutkových okolnostech věci, které právo ochuzeného zakládají; jeho schopnost relevantní fakta správně kvalifikovat po právní stránce není z tohoto pohledu podstatná. Protože žalobce A) věděl o všech podstatných skutkových okolnostech v okamžiku každé jednotlivé platby běžného pojistného, je nutno za promlčené považovat veškeré nároky související s platbami uskutečněnými více než 2 roky před podáním návrhu; naopak promlčené nejsou pouze nároky plynoucí z úhrad běžného pojistného za období od 23. 6. 2016 do 25. 6. 2018 ve výši celkem 14.700 Kč (pouze v tomto rozsahu tedy není námitka promlčení důvodná). Důvody, pro které by k námitce nemělo být přihlédnuto, soud prvního stupně neshledal, neboť nelze konstatovat, že by k marnému uplynutí promlčecí doby došlo výlučně vinou pojišťovny, ani že by uplatnění námitky bylo zneužitím práva na úkor pojistníka; tím spíše nebyly takové okolnosti zjištěny v natolik výjimečné intenzitě, aby to vedlo k rozporu s dobrými mravy, ústícimu až v odepření práva žalobkyně B) tuto námitku uplatnit. Soud prvního stupně tedy uzavřel, že žalobci A) svědčí uplatněný nárok pouze co do částky 14.700 Kč (spolu se zákonným úrokem z prodlení z částky 13.800 Kč od 22. 5. 2019), v tomto smyslu tedy soud prvního stupně formuloval výrok svého rozhodnutí; ve zbytku nebyl nárok žalobce A/ shledán, neboť je promlčený. Pokud jde o rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, odůvodnil jej soud prvního stupně s odkazem na ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř. tím, že žádný z účastníků nebyl ve věci úspěšný.
10. Proti tomuto rozhodnutí podali odvolání oba účastníci.
11. Žalobce A) ve svém odvolání brojil proti výrokům II. a IV. napadeného rozsudku. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně o neplatnosti sjednané smlouvy, nesouhlasil však s jeho

závěrem o promlčení nároku v rozsahu částky 88.500 Kč. Namítal v tom směru, že „skutkové okolnosti, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit“ (od jejichž vědomosti je odvozován na straně žalobce A/ počátek běhu subjektivní promlčecí doby) nelze omezit na znalost souhrnu jednotlivostí, nýbrž je třeba věc vnímat komplexně. Žalobce A) neměl bez odborné pomoci vůbec šanci si subjektivně uvědomit, že by tyto jednotlivosti mohly vést k až natolik závažným následkům, jako je neplatnost smlouvy. Žalobce A) proto dovozuje, že vědomost o okolnostech, z nichž lze vznik práva na bezdůvodné obohacení dovozovat, nelze ztotožňovat s pouhou znalostí obsahu smluvních ujednání, nýbrž až s úvahou o jejich vzájemném vztahu, konceptu pojištění jako takového a z toho plynoucím závěrem, že předmětnou smlouvou není vůbec sjednáno pojištění. Nejde tu přitom o právní kvalifikaci – tou je až následné posouzení smlouvy jako neplatné. Nadto žalobce A) připomněl svou argumentaci ohledně rozporu uplatněné námitky promlčení s dobrými mravy. Zdůraznil, že důvody neplatnosti smlouvy jsou pouze na straně žalobkyně B), neboť ta je v dané věci odborníkem a žalobce A) neměl žádnou možnost jakkoli zasahovat do smluvních podmínek. Zánik nároku v důsledku promlčení je pak pro žalobce nepřiměřeně tvrdým postihem. Je-li principem investičního životního pojištění, že pojistné plnění je tvořeno pojistným, které je (po snížení o sjednané poplatky) pojistitelem investováno za účelem tvorby investiční složky pojištění, jde v případě inkasovaného pojistného o částku, která v zásadě neměla pojišťovně nikdy připadnout (měla být v souladu se smlouvou investována a poté, ať už v důsledku smrti či dožití, vyplacena žalobci A/, případně obmyšlené osobě). Uplatněním námitky promlčení se tak pojišťovna dostává fakticky do nesrovnatelně lepší pozice, než v jaké by byla, pokud by smlouva byla platná. Nadto nelze přehlédnout, že sjednáním předmětné smlouvy se žalobkyně B) vědomě snažila obejít regulaci poskytování investičních služeb. Sjednaná doba trvání smlouvy mnohonásobně převyšovala délku zákonné promlčecí doby. K námitce promlčení by proto nemělo být přihlédnuto. Konečně žalobce A) nesouhlasil ani s rozhodnutím o náhradě nákladů řízení, neboť co do základu měl v řízení úspěch; jeho neúspěch byl pak založen pouze uplatněním námitky promlčení, která však za těchto okolností „kryje“ obcházení zákona. Závěrem proto žalobce A) navrhl změnu napadeného rozsudku tak, že žalobkyně B) bude povinna zaplatit žalobci celou požadovanou částku 103.200 Kč spolu s úrokem z prodlení z částky 100.200 Kč, jakož i náhradu nákladů řízení.

12. Žalobkyně B) svým odvoláním napadla výroky I., III. a IV. napadeného rozsudku a v souladu se svou dosavadní argumentací dovozovala nesprávnost právního posouzení věci, k němuž dospěl soud prvního stupně. Sjednanou smlouvu o investičním životním pojištění shledává žalobkyně B) platnou, neboť zákon nestanovuje existenci pevné částky jako podmínku platného vzniku pojistné smlouvy; sjednaná smlouva v plném rozsahu vyhovovala požadavkům právní úpravy platné a účinné v době jejího uzavření. Žalobkyně B) upozornila na ustanovení § 49 ZPojSml ve spojení s ustanovením § 67 odst. 3 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, které přímo předpokládaly existenci nulové pojistné částky u investičního životního pojištění. Nadto bylo sjednání právě takové pojistné částky výhradně v dispozici žalobce, který měl možnost již v době uzavření pojistné smlouvy (jakož i kdykoli později) určit, jaká část pojistného bude investována a jaká bude určena na pevnou pojistnou částku (srov. čl. 4.4 všeobecných pojistných podmínek). Pojistný zájem i pojistné riziko tu tedy existovaly, a to bez ohledu na to, že žalobce A) možnost, danou mu výše citovaným ustanovením pojistných podmínek, fakticky nevyužil. Nelze tedy shledat, že by sjednanou smlouvou byl obcházen zákon, nelze ji proto ani považovat za neplatnou podle ustanovení § 39 obč. zák. Ovšem i kdyby snad materiálně o pojistnou smlouvu nešlo, nelze mechanicky konstatovat její neplatnost, neboť i v takovém případě by bylo třeba zkoumat, zda smlouva nenaplnňuje podstatné náležitosti jiné pojmenované smlouvy, případně zda obстоjí (co do určitosti smluvních ujednání) jako smlouva nepojmenovaná. Žalobkyně B) je přesvědčena, že smluvní ujednání jsou natolik určitá, že obsah závazku je zřejmý; nadto i v případě, že by některá otázka výslovně upravena nebyla, řídil by se vztah účastníků zákonnými ustanoveními, která upravují závazkový právní vztah obsahem a účelem nejbližší tomu, který strany zamýšlely. Konstatování neplatnosti smlouvy je za těchto okolností v rozporu s obecným

zájmem na platnosti právních jednání (§ 574 ve spojení s § 3030 o. z.). Žalobkyně proto navrhla změnu napadeného rozhodnutí tak, že přezkoumávaný nález Finančního arbitra bude nahrazen rozhodnutím soudu, kterým bude návrh žalobce A) v celém rozsahu zamítnut, a žádala o přiznání náhrady nákladů řízení.

13. K odvolání žalobce A) se žalobkyně B) vyjádřila tak, že s ním nesouhlasí. Jde-li o vědomost žalobce, která je rozhodná z hlediska počátku běhu subjektivní promlčecí doby, tato se musela týkat skutkových okolností, které žalobce A) znal v okamžiku uskutečnění každé jednotlivé platby pojistného. Opačná argumentace žalobce A) je ryze účelová a v rozporu se zásadou *vigilantibus iura*. Nadto byl žalobce A) se všemi podmínkami sjednávané smlouvy seznámen a bylo na něm, zda je případně bude chtít upravit a zda v konečném důsledku smlouvu uzavře či nikoli. Tyto okolnosti proto nelze přičítat k tíži žalobkyně B) a nelze odtud ani dovozovat rozpor uplatněné námitky promlčení s dobrými mravy. Žalobkyně B) nicméně setrvává především na svém závěru o platnosti pojistné smlouvy a nesouhlasí s tím, že by snad měla jakýkoli zájem na její neplatnosti a na tom, aby z takové neplatnosti následně jakkoli profitovala.
14. Žalobce A) se k odvolání žalobkyně B) vyjádřil tak, že s ním nesouhlasí, a setrval na své argumentaci o neplatnosti sjednané smlouvy. Jakkoli nebyl pojistný zájem nutnou formální náležitostí pojistné smlouvy, je přesto podstatnou složkou institutu pojištění jako takového. S ohledem na sjednaný obsah smlouvy pak nelze než dovést, že jí není sjednáno pojištění v materiálním smyslu; nejde proto ani o pojišťovací činnost. Ani argument, že sjednání nulové pojistné částky bylo možno odstranit úpravou ze strany pojistníka, nemůže vést k jinému závěru, neboť smlouvu od počátku neplatnou nelze následně takto „zplatnit“. Nelze ani přisvědčit argumentaci žalobkyně B) ohledně konverze právního úkonu, neboť takový postup je přípustný pouze tehdy, byl-li by jiný právní úkon platný a bylo-li by současně z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednajících osoby. Konverzi v daném případě brání právní úprava podnikání na kapitálovém trhu, s níž by byla smlouva v rozporu. Nadto je tu i nedostatek relevantní vůle, neboť byl-li tu úmysl stran k uzavření pojistné smlouvy s prvky investičních služeb, avšak tento záměr se v důsledku pochybení nezdařil, nelze úspěšně dovozovat platnost ujednání, které je výsledkem takového pochybení a které strany nezamýšlely.
15. Po zjištění, že obě odvolání jsou přípustná (§ 202 o. s. ř. *a contrario*), byla podána včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.) a osobami k tomu oprávněnými (§ 201 o. s. ř.), odvolací soud přezkoumal ve smyslu ustanovení § 212 a § 212a o. s. ř. napadený rozsudek i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že podaná odvolání jsou částečně opodstatněná.
16. Odvolací soud předně považuje za potřebné vytknout soudu prvního stupně nepřehlednost výroku jeho rozhodnutí, který je do určité míry vnitřně rozporný a nekoresponduje s oběma podanými žalobami. Nakolik se oba účastníci domáhali nahrazení napadeného nálezu Finančního arbitra v určitém rozsahu, je evidentní, že nelze současně „nahradit“ napadený nález tak, že žalobkyně B) je povinna zaplatit žalobci A) částku 14.700 Kč s příslušenstvím, a zároveň v celém rozsahu zamítnout žalobu, kterou se žalobce A) domáhal nahrazení napadeného nálezu Finančního arbitra tak, že mu bude přiznána celá požadovaná částka 103.200 Kč s příslušenstvím (zahrnující také výše uvedenou částku 14.700 Kč). Nadto je nesprávná i formulace výroku II. o nahrazení nálezu Finančního arbitra, neboť právě v uvedeném rozsahu nález fakticky nahrazen nebyl – částka 14.700 Kč s příslušenstvím zůstala žalobci A) přiznána. Změna (a tedy nahrazení) nálezu Finančního arbitra se naopak týká zbytku jím přiznané částky až do 31.200 Kč s příslušenstvím. Správně by tedy měl výrok napadeného rozsudku soudu prvního stupně znít tak, že by byl nahrazen nález Finančního arbitra ve výroku II. co do částky 16.500 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z částky 14.400 Kč od 22. 5. 2018 do zaplacení, a to tak, že návrh (projednávaný Finančním arbitrem) se v tomto rozsahu zamítá; ve zbytku by byla žaloba žalobce A) zamítnuta, stejně jako žaloba žalobkyně B), která byla zamítnuta zcela. Jakkoli je však výrok napadeného rozhodnutí do určité míry nepřehledný, je z něj ve spojení s odůvodněním

prvostupňového rozsudku přesto zřejmé, jak soud prvního stupně rozhodl (srov. výše) a nebrání to tedy jeho věcnému přezkumu.

17. Pokud jde o skutkovou stránku věci, není z tohoto pohledu soudu prvního stupně čeho vytknout, ostatně ani žádný z účastníků v tomto směru ničeho nenamítal; jejich námitky se zaměřovaly toliko na právní posouzení věci (srov. dále). Pouze ve stručnosti proto odvolací soud uvádí, že soud prvního stupně postupoval správně, pokud vzal skutková zjištění Finančního arbitra za svá (§ 250e odst. 2 o. s. ř.); rovněž odvolací soud z takto zjištěného skutkového stavu (především co do obsahu sjednané smlouvy, plateb uskutečněných na jejím podkladě a výzvy k plnění) vychází.
18. Po právní stránce se odvolací soud shoduje se soudem prvního stupně potud, pokud soud prvního stupně dospěl k závěru o neplatnosti sjednané smlouvy. V tomto ohledu lze odkázat především na obsáhlou argumentaci obsaženou již v napadených rozhodnutích Finančního arbitra (nález a rozhodnutí o námitkách), jakož i na odůvodnění soudu prvního stupně. Odvolací soud k tomu dodává, že ke shodnému závěru o neplatnosti pojistné smlouvy s prakticky shodnými parametry, jaké vykazovala smlouva zde posuzovaná, dospěl zdejší odvolací soud též ve věci sp. zn. [REDAKCE] (rozsudek ze dne 23. 6. 2020, č. j. [REDAKCE]; od závěrů zde uvedených (které jsou oběma stranám známy) nemá odvolací soud důvod se odchýlit ani v nyní řešené věci.
19. Ve shodě s výše uvedeným lze konstatovat, že přenos pojistného rizika byl i v době uzavření předmětné pojistné smlouvy podstatou pojištění, neboť představoval a představuje vyjádření účelu (kauzy), za jakým pojistník pojištění uzavírá, tj. získání pojistné ochrany. Tato podstata pojištění plyne ze samotné jeho povahy a je implicitně obsažena i v definici ustanovení § 2 ZPojSml, podle kterého je pojistná smlouva smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Nejde tu o jakékoli plnění, nýbrž o potřebu ochrany před následky nahodilé skutečnosti vyvolané pojistným nebezpečím (srov. též definici pojistného zájmu podle ustanovení § 3 písm. n/ ZPojSml). Odtud je pak zřetelné, že základní kauzou každého pojistného vztahu je zájem pojistníka na přenesení nebezpečí vzniku pojistné události na pojišťovnu, která toto riziko (představované pro ni nutností výplaty sjednaného pojistného plnění pro případ vzniku pojistné události) přebírá za sjednanou úplatu (pojistné). Jakkoli existence (a převzetí) pojistného rizika není podstatnou náležitostí smlouvy co do jejího formálního obsahu (§ 4 ZPojSml), je přesto esenciálním prvkem nezbytným pro samotné trvání pojištění (podle ustanovení § 25 ZPojSml soukromé pojištění zaniká dnem, kdy zaniklo pojistné riziko). S námitkami žalobkyně B) v tomto směru tedy nelze souhlasit. Z hlediska pojišťovny pak lze upozornit na ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se pojišťovací činností rozumí právě *prebírání pojistných rizik* na základě uzavřených pojistných smluv a plnění z nich.
20. Pokud pak jde o životní pojištění, to bylo podle ustanovení § 54 odst. 2 ZPojSml možné sjednat výlučně jako pojištění obnosové, u něž základem pro určení pojistného plnění i pro výpočet pojistného je částka určena pojistníkem v pojistné smlouvě (§ 34 odst. 2 ZPojSml), a to bez ohledu na případnou skutečně vzniklou škodu. Z hlediska pojistníka je při sjednávání životního pojištění podstatné, že získává (zjednodušeně řečeno) pojistnou ochranu v podobě výplaty sjednané částky pro případ smrti (v průběhu trvání pojištění) či dožití se určitého věku. Kalkuluje přitom s tím, že celkové zaplacené pojistné je ve svém souhrnu nižší než částka, která bude v případě vzniku pojistné události vyplacena; pokud by tomu tak nebylo, pak by nemělo smysl, aby pojistník sjednával pojištění, nýbrž bylo by namíste spíše tyto částky spořit. Obdobně z druhé strany pojišťovna kalkuluje s tím, že pojistná událost nenastane (tj. pojištěný buď v průběhu doby trvání pojištění nezemře, případně se nedožije sjednaného věku), neboť jde o budoucí nejistou událost, jejíž pravděpodobnost je obvykle spíše nižší. Pro takový případ dosáhne pojišťovna zisku v podobě inkasovaného pojistného; v opačném případě však bude nucena vyplatit pojistné plnění, přesahující zpravidla souhrn inkasovaného pojistného od konkrétního pojistníka.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Horáčková.

21. Tato podstata pojištění se však zcela vytrácí v situaci, kdy se pojišťovna zaváže – jako i v tomto případě – k výplatě pojistného plnění, které má být tvořeno výhradně hodnotou podílových jednotek, které jsou v souladu s uzavřenou smlouvou nakupovány za inkasované běžné pojistné. Pojišťovna v takovém vztahu nenese žádné riziko, že by měla v případě vzniku pojistné události vyplatit pojištěnému více, než sama na pojistném inkasovala (případně navýšení pojistného plnění je dáno toliko zhodnocením investovaného pojistného); na druhé straně ani pojistník (pojištěný) rovněž nezískává (nemůže získat) více, než právě hodnotu investičních jednotek, které jsou nakupovány za jím placené běžné pojistné, tj. může získat zpět právě jen hodnotu takto investovaného pojistného, navýšenou pouze o jeho investiční zhodnocení. Pojišťovna za těchto okolností nepřebírá žádné pojistné riziko, a i s ohledem na ustanovení § 25 ZPojSml proto pojištění nemůže nejen trvat, ale ani vzniknout. Na tom nemůže ničeho změnit, že žalobce A) mohl určení pevné pojistné částky požadovat (to může zásadně každý pojistník při sjednávání pojistné smlouvy), neboť tak neučinil. Samotná „rámcová“ možnost zahrnutí pevné pojistné částky tak zůstala nevyužita a nelze k ní proto přihlížet.
22. Pokud žalobkyně B) argumentovala tak, že ustanovení § 49 ZPojSml ve spojení s ustanovením § 67 odst. 3 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, přímo předpokládaly existenci nulové pojistné částky u investičního životního pojištění, nelze této argumentaci přisvědčit. Z ustanovení § 49 odst. 2 ZPojSml lze dovést pouze to, že pojistné plnění může být určeno konkrétně dohodnutou částkou, dohodnutým důchodem, nebo případně v jiné výši určené podle pojistných podmínek. I takové určení pojistného plnění však musí odpovídat zákonu a naplňovat smysl pojištění. Ani z ustanovení § 67 odst. 3 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, pak nelze dovozovat, že by smysl pojištění mohl být zcela vyprázdněn způsobem, jakým se to stalo v nyní řešené věci, tj. že by pojišťovna bez převzetí jakéhokoli rizika pouze deponovala inkasované běžné pojistné v dohodnutých investičních nástrojích, aby poté výsledek investice za dohodnutých podmínek pojistníkovi vyplatila, neboť takováto činnost vůbec není pojišťovací činností ve smyslu výše citovaného ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) cit. zák.
23. Je tedy správným závěr o tom, že předmětnou smlouvou vůbec nebylo sjednáno pojištění, tj. že uzavřená smlouva je – jakožto smlouva pojistná – neplatná. Za těchto okolností je třeba v obecné rovině přisvědčit žalobkyni B) v tom směru, že je třeba zkoumat, zda přesto uzavřená smlouva nemůže obstát jako jiný smluvní typ, případně smlouva nepojmenovaná.
24. K takovému závěru však dospět nelze. Jak správně připomněl soud prvního stupně, podstatou investičního vztahu je převoditelnost jeho sekundárního předmětu (samotné investice, ať už v podobě podílových listů, akcií či jiných cenných papírů, případně jiných investičních nástrojů), tj. možnost uskutečněnou investici realizovat (převést či jinak zpeněžit; srov. kupř. možnost převodu cenného papíru, odkupu podílového listu podle ustanovení § 131 zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů). I v případě, že jde o investici dlouhodobou, jsou zásadně práva s ní spojená převoditelná na třetí osoby. Žádná z těchto možností však neexistuje u vztahu, který byl sjednán zde posuzovanou smlouvou, kdy možnost realizace investovaného pojistného je vázána na uplynutí dlouhé doby pojištění (15 let) či vznik nahodilé události (úmrtí „investora“) a takto tvořenou „investicí“ nelze ani převést na jakoukoli třetí osobu.
25. Nadto je třeba přisvědčit žalobci A), který správně akcentuje podmínky konverze neplatného právního úkonu v souladu s ustanovením § 41a obč. zák. Zásadní a nepominutelnou podmínkou konverze je vždy soulad s vůlí jednajících osoby a zásadně i se zákonem. Jakkoli lze dovozovat, že sjednaná smlouva vůlí účastníků do určité míry vyjadřovala (sám žalobce A/ v podané žalobě v závěru části III. tvrdil, že neprojevil žádný pojistný zájem a jeho skutečnou vůlí bylo pouze zhodnotit volné finanční prostředky, a rovněž žalobkyně B/ byla nepochybně s obsahem smlouvy ztotožněna), nelze přehlédnout, že tu nejde ani o (deklarovanou) pojišťovací činnost, ani o poskytování investiční služby (srov. výše v předchozím odstavci), přičemž nadto je poskytování investičních služeb činností vyhrazenou jiným subjektům. Z tohoto pohledu by tedy ze strany

žalobkyně B) šlo o obcházení zákona (§ 39 obč. zák.), a i proto nelze než sjednanou smlouvu shledat neplatnou.

26. S ohledem na práve uvedené je pak v zásadě správným i závěr soudu prvního stupně o vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalobkyně B), a to v podobě souhrnu částek běžného pojistného inkasovaného na základě neplatné smlouvy. Pro úplnost je nicméně třeba dodat (a v tomto směru korigovat závěry Finančního arbitra), že ustanovení § 451 odst. 2 obč. zák. lze (v kontextu ustanovení § 3028 odst. 3 o. z.) aplikovat toliko na bezdůvodné obohacení, k němuž došlo do 31. 12. 2013. Pokud však jednotlivé platby běžného pojistného byly hrazeny až po tomto datu, jde o bezdůvodné obohacení podle ustanovení § 2991 a násl. o. z. V té souvislosti není rozhodující, kdy byla uzavřena neplatná smlouva, neboť podstatou bezdůvodného obohacení je ten zásadní fakt, že pro poskytnuté plnění v době, kdy bylo uskutečněno, nebyl právní podklad. V případě neplatné smlouvy přitom takový podklad nebyl ani nikdy v minulosti, neboť neplatnost má účinky *ex tunc*. Jinými slovy, okamžik uzavření neplatné smlouvy je rozhodný pouze z hlediska právní úpravy použitelné pro závěr o její platnosti či neplatnosti; je-li však na základě takové smlouvy plněno, řídí se takto vzniklé bezdůvodné obohacení právní úpravou platnou a účinnou v době jeho vzniku, tj. v okamžiku realizace plnění, k němuž nebyl právní důvod. V tomto ohledu však nemá odlišné právní posouzení dopad na samotný závěr o tom, že tu bezdůvodné obohacení na straně žalobkyně B) vzniklo (ať už podle kterékoli z relevantních zákonných úprav), a to v celém rozsahu zaplaceného běžného pojistného.
27. Práve uvedené právní posouzení má však dopad na posouzení uplatněné námitky promlčení. Pouze u bezdůvodného obohacení posuzovaného podle ustanovení § 451 odst. 2 obč. zák. (tj. vzniklého do 31. 12. 2013) je totiž použitelná právní úprava promlčení obsažená v ustanovení § 107 obč. zák. (kterou aplikoval jak Finanční arbitr, tak i soud prvního stupně). Pro pozdější platby běžného pojistného je pak rozhodující právní úprava účinná od 1. 1. 2014. Podle ustanovení § 629 o. z. je promlčecí doba 3letá a počíná běžet dnem, kdy mohlo být právo uplatněno poprvé (§ 619 odst. 1 o. z.), což je zásadně tehdy, kdy se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla (odst. 2 cit. ust.). Za tyto okolnosti je třeba považovat skutkové okolnosti věci a nikoli jejich právní posouzení, v daném případě tedy je rozhodující vědomost o obsahu sjednané smlouvy (a nikoli o tom, že na základě tohoto obsahu lze smlouvu posoudit jako neplatnou) a o tom, že bylo podle takové smlouvy plněno (hrazeno to které běžné pojistné). Totéž platí i pro subjektivní promlčecí lhůtu podle dřívějšího ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. a v tomto ohledu tedy nelze námitkám žalobce A) přisvědčit.
28. S ohledem na toto posouzení je pak zřetelné, že subjektivní promlčecí doba v případě bezdůvodného obohacení vzniklého platbami běžného pojistného uskutečněnými do 31. 12. 2013 v trvání 2 let mohla uplynout nejpozději 31. 12. 2015 (v případě hypotetické platby dne 31. 12. 2013); u pozdějších plateb se pak uplatní 3letá subjektivní promlčecí lhůta, která k datu podání návrhu u Finančního arbitra neuplynula pouze ve vztahu k běžnému pojistnému hrazenému po 29. 5. 2015. Z tohoto pohledu je tedy věcně správným (byť z jiných důvodů a na základě jiné rozhodné právní úpravy) závěr Finančního arbitra (nikoli závěr soudu prvního stupně). Nepromlčeným je nárok žalobce A) v rozsahu částky 31.200 Kč, ve zbývajícím rozsahu je naopak nutno uplatněnou námitku promlčení posoudit jako důvodnou.
29. Konečně pak zbývá posoudit uplatněnou námitku promlčení z hlediska jejího rozporu s dobrými mravy namítaného žalobcem A). V tomto směru se odvolací soud se závěry soudu prvního stupně ani Finančního arbitra neztotožňuje. Soud prvního stupně správně citoval rozhodnou právní úpravu i související judikaturní závěry, z nichž plyne, že uplatnění námitky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje; mohou však nastat výjimečné situace, kdy bude její uplatnění výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým posuhem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím

uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo dosud neuplatnil (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010). Jakkoli nelze jistě žalobkyni B) přičítat přímý podíl na tom, že žalobce A) uplatnil své právo až po uplynutí promlčecí doby (ve vztahu k části zaplaceného běžného pojistného), není možné přehlédnout další okolnosti celé věci. V nyní řešeném případě je z tohoto pohledu podstatné, že vztah, který měl být mezi účastníky neplatnou smlouvou sjednán, byl koncipován jako dlouhodobý vztah, v jehož celém průběhu mělo být žalobcem A) hrazeno běžné pojistné, toto pojistné investováno a po uplynutí sjednané doby 15 let žalobci A/ (případně obmyšlené osobě, pokud by žalobce A/ zemřel dříve) vyplaceno včetně přirostlého zhodnocení. Za inkasované běžné pojistné žalobkyně B) ničeho žalobci A) neposkytovala (vyjma právě této investiční služby), zejména mu neposkytovala žádnou (a to ani sebemenší) pojistnou ochranu. Za těchto okolností se pak vskutku jeví akceptace uplatněné námitky promlčení jako nepřiměřeně tvrdá ve vztahu k účastníkovi, kterému pojišťovna coby právnímu laikovi přislíbila, že jím zaplacené běžné pojistné bude dlouhodobě investovat a spolu se zhodnocením mu je vyplatí po uplynutí sjednané doby 15 let, aby pak v okamžiku, kdy se smlouva ukazuje neplatnou, získala v důsledku uplatnění námitky promlčení podstatnou část neprávem inkasovaného pojistného sama pro sebe. Nelze také přehlédnout, že žalobce A) je vůči žalobkyni B) v postavení spotřebitele, který je za této situace poškozován dvojnásob – nejprve tím, že s ním byla uzavřena neplatná smlouva, ačkoli mohl legitimně očekávat, že žalobkyně B) coby profesionál mu nabízí smlouvu platnou. A následně je žalobce A) poškozován znovu tím, že žalobkyni B) by bylo ponecháno plnění, které jí nejen nenáleží proto, že bylo realizováno podle neplatné smlouvy, nýbrž které mu bylo žalobkyní B) přislíbeno k výplatě v celém rozsahu včetně jeho investičního zhodnocení, přičemž se tak mělo stát v době, která mnohonásobně přesahuje dobu promlčecí. Tyto následky, jdoucí zcela zřetelně v neprospěch slabší smluvní strany (spotřebitele), jsou natolik závažné, že je již nelze akceptovat. Uplatněné námitce promlčení proto nelze přiznat účinky, neboť za daných okolností jde zcela zjevně o zřetelný případ zneužití práva v rozporu s ustanovením § 3 odst. 1 obč. zák. (ve vztahu k bezdůvodnému obohacení vzniklému do 31. 12. 2013) a § 8 o. z.

30. Závěrem odvolacího soudu tedy je, že žalobci A) svědčí nárok na vydání bezdůvodného obohacení v podobě běžného pojistného placeného podle neplatné smlouvy v celém rozsahu takto zaplacené částky 103.200 Kč.
31. Pokud jde o úrok z prodlení, je posouzení věci, jak je provedl Finanční arbitr, opět věcně správné, i zde je však třeba připomenout, že ve vztahu k bezdůvodnému obohacení vzniklému po 1. 1. 2014 je třeba použít novou právní úpravu. Splatnost tohoto bezdůvodného obohacení tak nastala na základě výzvy podle ustanovení § 1958 odst. 2 o. z. (ve vztahu k dřívějšímu bezdůvodnému obohacení podle ustanovení § 563 obč. zák.). Nebylo-li na základě této výzvy plněno, dostala se tím žalobkyně B) do prodlení podle ustanovení § 1968 o. z. (§ 517 odst. 1 obč. zák.) a je v takovém případě povinna zaplatit též úrok z prodlení podle ustanovení § 1970 o. z. (§ 517 odst. 2 obč. zák.) ve výši určené podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb. Konkrétně v tomto případě nastala splatnost částky 100.200 Kč ke dni 21. 5. 2018 (výzva se lhůtou k plnění v trvání 30 dnů byla žalobkyni B) doručena dne 19. 4. 2018, poslední den lhůty připadl na sobotu 19. 5. 2018, lhůta proto skončila až následující pondělí 21. 5. 2018 podle ustanovení § 607 o. z.); zbývající částka nebyla předmětem výzvy a ani žalobce A) z ní úrok nežádal.
32. Konečně je třeba uvést, že Finanční arbitr svým nálezem rozhodl nikoli pouze o podaném návrhu (na zaplacení peněžité částky), nýbrž nad jeho rámec i o určení neplatnosti uzavřené smlouvy. Jakkoli by se takový postup mohl jevit v zásadě možným, neboť Finanční arbitr není vázán návrhem (§ 12 odst. 3 ZFA) a správní řád (jehož použití plyne z ustanovení § 24 ZFA) umožňuje i rozhodnutí o určení právního vztahu (§ 142 odst. 1 spr. ř.), nelze přehlédnout, že rozhodování podle posledně citovaného ustanovení správního řádu je vázáno na žádost účastníka, který prokáže, že požadované určení je nezbytné pro uplatnění jeho práv. Jinými slovy, byť Finanční arbitr není návrhem vázán, přesto nemůže o určení právního vztahu (neplatnosti smlouvy)

rozhodnout pouze z vlastní iniciativy, neboť pro takové rozhodnutí je ustanovením § 142 odst. 1 spr. ř. žádost (návrh) vyžadována. Podmínkou určovacího výroku rozhodnutí je nadto nezbytnost takového určení (z pohledu občanského soudního řízení je vyžadován naléhavý právní zájem podle ustanovení § 80 o. s. ř.), která se zásadně projevuje především právě tím, že sám navrhovatel o takové určení žádá. Chybí-li pro takové rozhodnutí tento podstatný podklad, neboť ani sám žalobce A) takové určení nežádal (domáhal se toliko zaplacení peněžité částky), nelze zkoumaný výrok shledat správným.

33. Lze tedy shrnout, že žaloba podaná žalobcem A) byla shledána důvodnou co do jeho požadavku na nahrazení nálezu Finančního arbitra v zamítavém výroku III. tak, že nároku žalobce A) bude vyhověno v celém rozsahu požadované částky 103.200 Kč. Žaloba podaná žalobkyní B) pak byla shledána důvodnou pouze v tom rozsahu, v němž Finanční arbitr rozhodl o určení neplatnosti sjednané pojistné smlouvy; ve zbývajícím rozsahu však nikoli.
34. Odvolací soud proto napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výrocih I. a II. změnil (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) tak, že přezkoumávaný nález Finančního arbitra, se nahrazuje ve výroku I. tak, že neplatnost pojistné smlouvy č. [REDAKCE] ze dne 5. 5. 2010 se neurčuje, a ve výroku III. tak, že žalobkyně B) je povinna zaplatit žalobci A) do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 72.000 Kč spolu s úrokem z prodlení z této částky ve výši 8,5 % ročně od 22. 5. 2018 do zaplacení; v zamítavém výroku III. byl rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrzen (§ 219 o. s. ř.).
35. Podle ustanovení § 224 odst. 2 o. s. ř. odvolací soud rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Podle ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. (ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř.) náleží náhrada nákladů řízení žalobci A), neboť ten byl se svou žalobou v tomto řízení úspěšný, žalobkyně B) však nikoli (její dílčí úspěch se týkal pouze výroku, který nebyl žalobcem A/ navrhován, přičemž neplatnost smlouvy jako taková v tomto řízení shledána byla). Náklady řízení žalobce A) jsou tvořeny odměnou jeho zástupce (advokáta) ve výši 24.800 Kč, tj. po 3.100 Kč podle ustanovení § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „AT“ (tarifní hodnotou je podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d/ AT částka 50.000 Kč) za každý z 8 úkonů spočívajících v převzetí zastoupení, sepisu žaloby, účasti při ústním jednání soudu prvního stupně dne 4. 3. 2020, dalším písemném podání ze dne 6. 4. 2020, účasti při jednání soudu prvního stupně dne 17. 6. 2020, sepisu odvolání, sepisu vyjádření k odvolání žalobkyně B) a účasti při jednání odvolacího soudu. Dále zástupci náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši po 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 1, 4 AT ke každému z uvedených úkonů právní služby, celkem tedy 2.400 Kč. Souhrn těchto částek je dále třeba navýšit o 21% DPH, neboť advokát je dle předloženého osvědčení registrován coby plátce této daně. Nákladem na straně žalobce A) je konečně také zaplacený soudní poplatek, a to ve výši 3.000 Kč za podanou žalobu a v částce 2.000 Kč za odvolání (podle Pol. 22 bod 11, Pol. 4 bod 1 písm. c/ Sazebníku SOP). V té souvislosti odvolací soud nepřehlédl, že žalobce zaplatil na základě výzvy soudu prvního stupně soudní poplatek za odvolání ve vyšší částce 5.160 Kč. Vzniklý přeplatek však bude žalobci A) vrácen soudem prvního stupně (§ 10 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů), není proto namístě jej zahrnovat do nákladů řízení, k jejichž náhradě je vůči žalobci A) povinna žalobkyně B). Celkem tak náklady žalobce A) v tomto soudním řízení činí 37.912 Kč. Na náhradu nákladů řízení před Finančním arbitrem není nárok (§ 18 odst. 1 ZFA), a není proto namístě o nich rozhodovat ani podle ustanovení § 250I o. s. ř. Výše uvedenou částku je žalobkyně B) povinna žalobci A) zaplatit ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) k rukám advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání zkoumá dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 13. ledna 2021

JUDr. Jitka Denemarková v. r.
předsedkyně senátu